



LAURBERG & GAD FOT. 1931.

FOTOTYPI PACTH & CRONES EFTF.

V. Oht.

MINDEORD

over afdød Medlem.

Ferdinand Christian Peter Ohrt.

17. November 1873—5. December 1938.

Tale i Videnskabernes Selskabs Møde den 17. Marts 1939.

Af **L. L. Hammerich.**

Ferdinand Ohrt var født 17. November 1873 paa Godset Sandbjerg i Sundevad. Faderen var Godsinspektør og Politimester; han døde 88 Aar gammel 1917 i Sorø; Sønnen sørgede for, at han blev begravet paa Kirkegaarden i Vester Sottrup — trods alle de Vanskeligheder, dette var forbundet med midt under Krigen. Moderen var født Koch, begge Forældrene var af sønderjydske Æt. Der var flere Søsken, og F. Ohrt følte sig hele sit Liv nær knyttet til sin Familie. Han var ugift. — Han blev Student i Sorø 1892, studerede Teologi, blev cand. theol. 1898 og boede paa Borchs Kollegium 1898—1902. Han havde imidlertid ogsaa fra Begyndelsen sprogligt-filologiske Interesser, — det fremgaar af en Skoledagbog og bevarede Breve fra Drengene — han blev med Tillægsprøver i Dansk og Historie cand. mag. 1901 og udnævntes til Adjunkt ved sin gamle Skole, Sorø Akademi, 1902; men i 1914 blev han som 41-aarig afskediget med Pension paa Grund af Eftervirkningerne af en Tuberkulose (han blev foreløbig i Sorø, flyttede først 1919 til København). Hans ene Lunge var helt ude af Funktion, og hans Hjerter var meget svagt. I Aarevis led han af hyppige Hjerteanfald. Han havde van-

skeligt ved at gaa hurtigt, ved at være ude i kold Luft eller sent om Aftenen. Og dog bød han sig utrolig meget, gennemførte med sejt Energi talrige Studierejser, ofte under vanskelige Forhold. Han havde næppe selv troet, at han skulde naa at blive 65 Aar gammel. De sidste Maaneder af forrige Aar blev hans Hjerte stadig svagere, indtil det ikke fungerede mere; han døde 5. December 1938 i København.

Ohrts naturlige Anlæg for Sprog blev allerede i Skoletiden i Sorø understøttet af daværende Overlærer, senere Rektor Hoff, som han stedse nærede stor Veneration for. Da Hoff — efter hvad nulevende Disciple ved at berette — fortalte sine Elever om sprogvidenskabelige Fremskridt og var nær Ven af Vilhelm Thomsen, kaster dette et Lys over den Mærkelighed, at Ohrt allerede som Skoledreng dyrkede Finsk, hvilket Sprog han senere kom til at beskæftige sig indgaaende med og ogsaa lærte at beherske praktisk saaledes, at man ofte har kunnet høre Finner prise hans Dygtighed heri. Men den afgørende Impuls til videnskabelig Virksomhed fik Ohrt af Vilhelm Thomsens Skrifter og Forelæsninger.

En dyb Betydning havde det ogsaa, at han var Sønderjyde. Han nærede den varmeste Kærlighed til dette Land, svigtede aldrig Interessen for nationale Spørgsmaal. Han har selv vandret dernede, ogsaa i de allersydligste danske Egne, og han har fra Beskæftigelsen med den nationale Kamp direkte faaet Interesse for det folkelige, den folkelige Sang, Folkeviserne og den folkelige Overlevering. — I Sammenhæng dermed stod ogsaa hans Trang til at virke udadtil. Han skrev igennem Aarene talrige Kronikker til den Ferslewske Presse og behandlede mange Sager, som han mente, Folk havde godt af at høre om, ingenlunde blot filologiske Emner, men ogsaa f. Eks. Vrede over Damernes korte Haar. Denne hans

Trang til at virke udad, at udrette noget direkte for Folket, førte ham i 1919 ved Genforeningen langt ind i Planer om at blive Højskolelærer paa Als. Det var egentlig kun Helbredsgrunde, der tvang ham til at opgive dette Forehavende. — Højst vigtigt var det endelig ogsaa, at han var Teolog og positiv Kristen, for det er som Teolog, han er blevet Religionshistoriker. Og det, der interesserede ham her, var den kristne Religions Historie, dens Forudsætninger og dens Udvikling, ikke i det ydre, men i det indre, altsaa den kristne Religiositets Udformning. Derimod rakte hans Interesser aldrig rigtig uden for Jøde- og Kristendom.

Hans Hovedarbejde inden for Finsk er hans Oversættelse af Kalevala. De første 6 Sange udkom i Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning 1902, det færdige Værk, hvori ikke alt, men Størstedelen er oversat, forelaa 1907. Hertil slutter sig et Bind Indledning og Kommentar. Oversættelsen viser en nænsom og fin Sprog- og Versbehandling i Former, der læses let og fryder Øret hos enhver Kender af Versets Kunst. Afhandlingsbindet hævder beskedent væsentligt at gengive Meninger, der var fremsat af den finske folkloristiske Skole, som Ohrt i disse Aar sluttede sig nøje til, navnlig da til den, der blev hans særlige Ven: Kaarle Krohn; men det er dog helt igennem bygget paa en Grundvold af egne Studier, som ogsaa havde været forbundet med Vandringer i Finland, helt ind i Østkarelen. Det paavises klart, at Kalevala-Digtningen ikke, som man havde været tilbøjelig til at tro, er en urgammel finsk Arv, men er opstaaet navnlig af to Hovedkilder, dels ved Esternes Berøring med Tyskerne, hvorved en lyrisk Digtning fra Estland har taget Vejen over Ingermanland til Østfinland og Karelen, og dels ved Vestfinlands Berøring med Svenskerne, hvorved nordisk Stof er kommet til Finland. Mødet mellem disse Strømninger har

været det afgørende. Ejendommeligt i Kalevala er, at der midt i det episke Stof og blandt de egentlige lyriske Partier findes indstrøet flere mærkelige Tryllekvad. Disse vakte Ohrts særlige Interesse, medens de finske Forskere væsentligt havde ladet dem ligge. Hans Afhandling om Kalevala som Folkedigtning og Nationalepos blev oversat til Finsk. Han blev Medlem i 1907 af det finske Literaturselskab, var flere Gange i Finland indbudt til at holde Forelæsninger, var Medlem af Bedømmelsesudvalget angaaende Professoratet efter Kaarle Krohn, og han havde talrige Venner blandt de finske Forskere, der ofte paa en Maade, der maatte virke overbevisende, har fremhævet Ohrts Fortjenester af Forstaaelsen af deres nationale Epos.

Af andre Arbejder inden for Finsk kan nævnes hans lille Afhandling Ritvala Helg fra 1906, der handler om en gammel finsk Foraarsfest, ved hvilken der synges nogle mærkelige Sange. Ohrt paaviser i Tilslutning til Kaarle Krohn, at de to af disse Sange maa stamme fra skandinavisk Kilde og den tredie være digtet i det sydvestlige Finland efter Aar 1300. I de senere Aar offentliggjorde han ogsaa i finske Tidsskrifter Afhandlinger om det, som kom til at blive Hovedemnet for hans Manddomsforskning. Med Undervisningsministeriets Tilladelse holdt han i adskillige Semestre paa Københavns Universitet Forelæsninger over Finsk, ligesom han ogsaa bl. a. i Filologisk-historisk Samfund har holdt Foredrag med Emner af finsk-ugrisk Sproghistorie. Naar han ikke blev Lektor i Finsk ved Københavns Universitet, skyldtes dette ikke — hvad han undertiden med Bitterhed var tilbøjelig til at tro — manglende Anerkendelse, men administrative Vanskeligheder, saaledes Betænkelighed ved at ansætte en Mand, der var erklæret uskikket til Lærer paa Grund af Tuberkulose. Lejlighedsvis kunde han skrive mindre

Arbejder om finske Emner, kunde f. Eks. fremdrage danske Gadeviser om Finland fra den store nordiske Krigs Tid. Han har ogsaa under Titlen »Gamle Tidens Finland« saa sent som i 1932 skrevet en populær Finlandshistorie indtil 1809, men i det store og hele havde han dog i sine sidste Aar i nogen Grad lagt de finske Interesser paa Hylden, som han karakteristisk udtrykte det i Titlen paa en Afhandling i 1933 »Fra den dansk-finske Hylde«.

En Afhandling er der imidlertid, som behandler et finsk Emne, og som er saare vigtig. Det er »Finner og Svenske i Finland«, der udkom i Sønderjydske Aarbog i 1912. Der gives her en aldeles fortrinlig Skildring af den finske Nationalitetskamp, baseret paa en ganske overlegen Sagkundskab og gennemført med en sjælden Besindighed, omend med tydelig Modvilje mod de lange Tidens svenske Overgreb. Den Betydning, denne Afhandling har for danske Læsere, vil fremgaa klart af følgende Citat (Side 301): »Lad os gribe os om Hjærtet: en Schimmelmänn-Bernstorffsk Kres har i sin Tid tilført Danmark store Goder; hvis en rig og højtdannet tysktalende Overklasse, talrigere end den danske, havde holdt sig rundt i det danske Rige (vi sætter: med faatallig tysk Almue i et politisk bevaret Sydslesvig), saa havde vi Problemet paa Livet.« Der er hermed udtrykt en logisk Erkendelse, som de færreste Danske har evnet eller ønsket. — I Tilslutning hertil kan nævnes, at han to Aar tidligere, ogsaa i Sønderjydske Aarbog, havde offentliggjort en Afhandling under Titlen: »Fra Østgrænsen« d. v. s. fra Nördens Østgrænse. Den skildrer paa Basis af udstrakt Literaturkendskab og egne Vandringer Træk af Nationalitetskampen mellem Finner og Russere i de østfinske Egne paa begge Sider af Storfyrstendømmets Grænse.

Ogsaa paa anden Maade viste han sine sønderjydske Interesser. I en lille Afhandling »Fra den yderste Sproggrænse« (Sorø 1914) gav han en Skildring af Fjorde Sogn, som han selv havde gennemstrejft paa Kryds og tværs, og da Genforeningen kom, udgav han »Udvalgte sønderjydske Folkesagn med Tegninger af Joakim Skovgaard og Niels Skovgaard«. Det er en smuk, lille Bog, som indeholder et selvstændigt Udvalg paa Basis af Samlingerne i Dansk Folkemindesamling. Herhen hører saa ogsaa den før omtalte Plan om Højskolen paa Als.

Tiden i Sorø var paa mange Maader rig og frugtbar for ham, baade ved Virksomheden blandt Drengene og ved Samværet med Kolleger (navnlig Rektor Hoff). Stor Betydning havde det for ham, at han blev meget nær knyttet til den udmærkede Teolog Dr. F. C. Krarup. 1911—13 var han, som han skrev engang til Evald Tang Kristensen, »ganske optaget af det gamle Testamente«. Det tydeligste Resultat heraf er den fordringsløse Bog »Israels Profeter og deres Betydning for Israels Religion. Seks populære Foredrag«, der udkom i 1915. Det er, som Titlen ogsaa angiver, Populærvidenskab, der slutter sig nær til Buhls Forskning, men ogsaa den ikke-sagkyndige kan se, at der ligger et eget, selvstændigt Studium bag, saa vel som Evne til personlig religiøs Indlevelse. Henimod Slutningen af Bogen kan man faa en Mistanke om skjulte Tidsillusioner: i Skildringen af det lille Jødefolks Politik over for de omgivende vældige Stormagters Krige føler man Skyggen af 1914's Storoplevelse, Verdenskrigen. — Men det, der viser fremad til den senere Mester, er Skildringen af Skiftet i Israels Religiositet, fra Kultreligionen og Kravet om personlig Godhed og Retfærdighed til Fundet af Lovbogen, der skaber Skriftreligionen, og Exilet, der gør Hyrdefolket rodløst, indtil de sidste Pro-

feters Møde med hellenistiske Tanker. Der er ganske tydeligt her en egen Sans for Folkets Tro og dens levende Vækst i Skifte med og paavirket af Præsterne og de højlærdes Meninger, men selvstændig dog.

Den 9. Januar 1914 skrev han til Axel Olrik om en Plan, han havde fattet, til et Arbejde om danske Trylleformler. En Maaned senere skrev han om det samme til Evald Tang Kristensen, som han først nu kom i Forbindelse med. Et Aar senere skrev han om det samme til H. F. Feilberg, som han tilsyneladende ogsaa først da kom i Forbindelse med. Olrik havde han derimod kendt i adskillige Aar. Olrik havde blandt andet anmeldt hans Kalevala meget rosende i et af de første Hefter af sit Tidsskrift Danske Studier, ved hvilket Ohrt efterhaanden blev en meget flittig Medarbejder. I Danske Studier anmeldte Ohrt saaledes i 1912 det Værk, der frem for alle blev Udgangspunktet for hans egen videre Forskning: Mansikka's Bog fra 1909 om de russiske Trylleformler. Naar han ikke allerede dengang gav sig i Lag med de danske Trylleformler, var det, fordi Olrik havde meddelt ham, at en anden dansk Forsker havde til Hensigt at studere danske Trylleformler. Ohrt optog først sin Plan om Studiet af de danske Trylleformler, da han gennem Olrik havde faaet Sikkerhed for, at den anden Forsker havde ladet sin Plan falde. I de nærmeste Aar derefter samler han da Trylleformler af trykte Bøger, af Dansk Folkemindesamlings Arkiv, af Manuskripter i Bibliotekerne, af Lægebøger, hos kloge Mænd og Koner rundt i Landet. Han har selv besøgt adskillige af disse og fortalt derom, navnlig har han givet en meget sympatisk Skildring af den gamle Per Henriks paa Møen, som der er et Billede af i hans »Trylleord«. Oftest blev han venligt modtaget; han havde en stor Evne

til at omgaa Mennesker af alle Slags, og han kunde fortælle om de besynderligste Oplevelser, som dette kunde føre til. Det kunde undertiden naturligvis ogsaa ske, at hans Besøg ikke vakte Glæde hos disse Signere og Besværgere, der var vant til at skulle vogte deres Hemmeligheder. Det gælder saaledes den haandfaste Kvinde fra Fyen, som han i et Brev fortæller om »modtog (læs: udsmed) mig«. Arbejdet fremmedes systematisk og med stor Kraft i de følgende Aar. I 1916 holdt han for første Gang et Foredrag om Trylleformler. 1917—21 udkom de to Bind »Danmarks Trylleformler«; et tredje Bind ligger uafsluttet i Dansk Folkemindesamling. 1922 udkom Samlingen »Trylleord, fremmede og danske« og samme Aar Disputatsen »Vrid og Blod«, der ekstraordinært ogsaa blev optaget i Selskabets Historisk-filologiske Meddelelser. 1927 kom det store Arbejde »Da signed Krist —. Tolkning af det religiøse Indhold i Danmarks Signelser og Besværgelser«. 1928 kom »Gamle danske Folkebønner«, og endelig 1938, faa Maaneder før hans Død, det afsluttende Hovedværk »Die ältesten Segen über Christi Taufe und Christi Tod in religionsgeschichtlichem Lichte«. Ogsaa dette udkom i de Historisk-filologiske Meddelelser: Ohrt var, til sin dybe Glæde og Tilfredsstillelse, blevet Medlem af Selskabet i 1931.

Ind imellem disse Arbejder ligger saa et betydeligt Antal mindre Afhandlinger, især i »Danske Studier«, men ogsaa — noget større — i F. F. Communications og i Tidsskrifter som Acta Philologica Scandinavica, Edda, Zeitschrift des Vereins für Volkskunde, Hessische Blätter für Volkskunde, Giessener Beiträge zur deutschen Philologie og Festskrifter til forskellige Lærde (Evald Tang Kristensen, Qvigstad, Finnur Jónsson). Af særlig Betydning er det, at han i de sidste Aar skrev en lang Række Bidrag til Handwörterbuch

des deutschen Aberglaubens, nemlig Hovedafhandlingen om »Segen«, og alle herhørende Specialartikler. Derved er en meget stor Del af hans Viden, omend i den knappest mulige Form, blevet samlet paa et Sted, hvor det med Sikkerhed vil blive benyttet af kommende Forskere.

Naar man skal karakterisere disse Arbejder, maa man begynde med at gøre opmærksom paa, at den tidligere Forskning ikke er meget indgaaende. Man ser det allerede deraf, at magiske Tekster i de store Bibliotekers Kataloger over Haandskrifter ofte kun angives ved »Gebet« eller »Segen« el. lign. Man regnede med, at en stor Del af Teksterne simpelthen var uinteressant Vrøvl. Eller hvis man tydede dem, saa gik man gerne to Veje, idet man nemlig enten i dem vejrede direkte gammelt Hedenskab eller ansaa dem for at være umiddelbart Udtryk for den kristne Tro, som man kendte fra andre med Trylleformlerne samtidige Kilder. For Ohrt kunde man gerne kalde Trylleformlerne Vrøvl, men han paaviste, at de ikke var uinteressante. Han tilvejebragte først og fremmest en meget stor Samling af Trylleformler, Besværgelser, Signelser o. s. v.; herved var bl. a. A. Chr. Bangs store (ukommenterede) Udgave af »Norske Hexeformularer« et Forbillede for ham. Og han foretog en nøje filologisk Undersøgelse af disse de vanskeligste af alle Tekster. De er i Reglen ganske korte, indeholder tit Ord og Navne, som er ukendte andetsteds fra, er med Vilje gjort uforstaaelige, er ofte skrevet med hemmelig Skrift. Ohrt har ved den filologiske Behandling vist en overordentlig Sporsans og Kombinationsevne og har fuldt udnyttet sine omfattende og sikre Kundskaber. Han kendte — for blot at pege paa det sproglige — alle germanske Sprog (navnlig ogsaa det gamle nordiske), de romanske Sprog, Latin, Græsk og Hebraisk, samt Finsk og Ungarsk, men

kunde iøvrigt ogsaa noget Nygræsk og flere slaviske Sprog. Han havde stor Associationsevne og tillige en skarp kritisk Sans. Hans Tydninger er, saavidt jeg kan efterprøve dem, næsten altid mønstergyldige, faar alt det ud af Teksten, som man virkelig kan faa ud af den, men lægger ikke ind i den, hvad der ikke staar. En sjælden Gang kan man mene, at han er meget dristig, men saa sætter han gerne selv Spørgsmaalstegn baade for og bag.

Det var en Lykke, at han fik det sidste, store Arbejde færdigt. I Bøger og Afhandlinger om danske og finske Trylleformler kunde han Gang paa Gang sandsynliggøre, at tilsyneladende hedenske Forestillinger — enten det saa skulde være finsk eller germansk Hedenskab — havde en saadan Lighed med kristelige Forestillinger, at det ikke kunde være tilfældigt, og at de kristelige Forestillinger maatte være primære. Dette gælder f. Eks. hans Arbejder med de berømte oldhøjtyske Merseburger Formler. Han kunde ogsaa vise, at de kristelige Forestillinger havde skiftet gennem Tiderne, men at de afgørende Mønstre var skabt i den egentlige Middelalder. Imidlertid er det dog først Slutarbejdet, som egentlig skaber Grundvolden under hele hans Gerning. Her kan han belyse nogle af de for den kristelige Magi allervigtigste Forestillinger, nemlig om Kristi Daab og Kristi Død, hvortil der tillige er knyttet Dogmer af den største Betydning for hele den kristelige Kultur. Han viser, hvorledes disse Emner, Daaben og Døden, opfattedes i Oldkirken. Der var tidligt en Forskel paa Kirkefædrenes mere filosofiske Anskuelser og en lavkirkelig Opfattelse, der dels tænkte sig disse vigtige Begivenheder foregaaet med en direkte Indvirkning paa Elementerne, f. Eks. saaledes at Jordans Strøm standser, eller at Floden viger tilbage for den hellige, eller at Floden slaar Gnister o. lign., dels

tænkte sig Kristi Korsfæstelse paa en sejrriig Maade med direkte Overvindelse af Smerte og Død, saaledes som f. Eks. mange vil have set det paa en berømt Fremstilling i Santa Sabina i Rom. Ohrt beviser for det første disse Forestillingers Forekomst og Vækst og dernæst deres naturlige magiske Anvendelse til Forsøg paa at faa direkte Magt over Elementerne i Oldkristendommens orientalske Lavkirke, i Byzantinismen og i den vesterlandske Kirke til og med den Tid, da de første germanske Signelser dukker frem (ca. 900); og han viser, hvor sejgt disse Forestillinger lever videre i de følgende Aarhundreder og langsomt blandes med nyere Forestillinger fra Højkirken, i hvilke særligt ogsaa den lidende Kristus er oplevet. Der er ingen Tvivl om, at der hermed er givet et Grundlag for Forskningen om de europæiske Folks Religiøsitet af umistelig Værdi.

Det havde været at ønske, at Ohrt kunde være skildret af en Mand, der kendte ham nøje, thi han var en mærkelig og tiltrækkende Personlighed. Han var altid tilbageholdende, gammeldags sirligt høflig, yderst venlig, tilsyneladende blid og beskeden i Form. Men i Virkeligheden var han et uroligt Hoved, en brændende Sjæl, med sprælsk Malice og virksom Ironi. I en Afhandling nævner han Subskribentlisten paa en svensk Bog om Signelser: »1) H. K. H. Kronprinsen, 2) Statsrådet och Chefen för K. Ecklesiastick-departementet (∴ Kirkeminister) [N]., 3) Ärkebiskop [X], 4) Biskop [Y], 5) Landshövdingen, Greve [Z. de la P.], 6) Riksantikvarie [Q]« og tilføjer: »Kun det allerhøjeste Sted er altsaa holdt klar af Hekseriet.« En Anmodning fra en amerikansk Folkemindeforsker sender han videre til Dansk Folkemindesamling, idet han betegner sig som »selv kun en Trompet for de Vældiges Blæsen« (han benægtede stedse, at han selv skulde være Folklorist). De mange Pa-

renteser i hans Værker er ingenlunde altid Forsigtighed, men tit en sylespids Underfundighed. Han kan skrive til Feilberg 12. Juni 1916: »Jeg skulde rigtig have Ris, fordi jeg ikke havde det Omløb i Hovedet sidst at skrive til Dem, hvad jeg kendte af tidligere Forskning om hine Formler.« Men Ironien i hans Beskedenhed er umiskendelig, naar han takker Olrik for et Selskab hos denne, hvor han havde været sammen med en svensk og en finsk Folkemindeforsker: »Det var stolt at høre de tre Folklorister dele hele Jordkloden mellem sig (lige til Portugal og De forenede Stater) og mindede mig om Alexanders og Napoleons Møde i Tilsit«.

Betegnende for hans Karakter er den varme Interesse, han i sine sidste Aar viste for en tysk Forsker, der mistede sin Stilling paa Grund af Racefordomme, men forblev i Tyskland. Ohrt gik mange Skridt og skrev talrige Breve for at hjælpe denne Mand og skaffe ham Beskæftigelse og Understøtelse. Han gav ham til sidst en betydelig Sum aarlig af sine egne beskedne Midler, men sagde til Manden, at det var en Mæcen, han fik Pengene fra, og skrev ofte til ham om de Samtaler, han nu havde med denne Mæcen, og de Forhaabninger, han mente at kunne knytte til saadanne Konferencer.

Selskabet har Grund til at glæde sig over at have haft Ferdinand Ohrt til Medlem og til at ære hans Minde.

Bibliografi over Arbejder af F. Ohrt.

(Avisartikler undtagne).

1902. De seks første Sange af Kalevala, [Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning. Nr. 54, 103 Sider], Kbhvn.
1906. Rityvala Helg [Aarsskrift for Sorø Akademi 1905—06, 5—37], Sorø.
1907. Kalevala I—II.
I. Kalevala oversat i Udvalg [310 Sider]. II. Kalevala som Folkedigtning og National-Epos [275 Sider], Kbhvn.
1909. Den 11te Februar [Tale ved Mindefest for Stormen paa København; Aarsskrift for Sorø Akademi 1908—09, 41—50], Sorø.
1909. *Kalevala. Kansanrunoelmana ja kansalliseepoksena.* [Kalevala som Folkedigtning og folkeligt Epos, oversat af Jaakko Suomalainen med Fortale af Kaarle Krohn, 287 Sider], Helsinki—Helsingfors.
1910. Fra Østgrænsen (Træk af Nationalitetskampen mellem Finner og Russere) [Sønderjydske Aarbøger 1910, 122—157].
1912. Fra den finske Folkevisedigtning. I. To finske Ridderdigtninge. II. Historisk Folkedigtning i Finland [D. St. (= Danske Studier) 1912, 65—75. 152—159].
1912. Trylleformlernes Oprindelse. [Anm. af:] V. J. Mansikka, Über russische Zauberformeln, mit Berücksichtigung der Blut- und Verrenkungssegen, Helsingfors 1909. [D. St. 1912, 119—121].
1912. Finner og Svenske i Finland [Sønderjydske Aarbøger 1912, 208—325].
1914. Fra den yderste Sproggrænse [Aarsskrift fra Sorø Skole og Opdragelsesanstalt for Skoleaaret 1913—14, 5—18], Sorø.
1915. Israels Profeter og deres Betydning for Israels Religion. Seks populære Foredrag. Kbhvn. og Kristiania. [136 Sider].
1916. Wodans eller Kristi Ridt. [Anm. af:] Die finnischen u. nordischen Varianten des zweiten Merseburgerspruches, eine vergleichende Studie von Reidar Th. Christiansen.

- F.F. (= Folklore Fellows) Communications, Nr.18. Hamina 1915 [D. St. 1916, 189—193].
1916. Trylleformler [2 Blade til et Foredrag], Sorø.
1917. En Gigtsignelse. Danske Sagn VII 1570: Hilsen til Maanen og Ridder Frans' Formel. [Festskrift til Evald Tang Kristensen = Danmarks Folkeminder Nr. 17, 63—69], Kbhvn.
1917. Danmarks Trylleformler. I. Indledning og Tekst (= F.F. Publications. Northern Series No. 3. F. Ohrt: The Magic Formulae of Denmark. With a Summary in English), [540 Sider; se 1921!], Kbhvn.
1917. Et »Kors« mod onde Vætter [D. St. 1917, 141—149].
1918. Finsk Tro og finsk Galder. [Anm. af:] Kaarle Krohn, *Suomalaisen runojen uskonto*. (De finske Runokvads Religion), Helsingfors 1915. [og] Sammes *Suomalaiset syntuloitsut* (De finske Ophavsgaldere), Helsingfors 1917. [D. St. 1918, 107—118].
1918. »Det er ganske vist« [D. St. 1918, 170—171].
1918. Manden som vidste Ret —. Et Udsnit af nordiske Trylleformlers Historie [Edda IX, 287—308].
1919. Udvalgte sønderjydske Folkesagn med Tegninger af Joakim Skovgaard og Niels Skovgaard [= Danmarks Folkeminder Nr. 21, 93 Sider], Kbhvn.
1919. Heber og Abracadabra [D. St. 1919, 11—16].
1919. Fra den yderste Sproggrænse [D. St. 1919, 61—70, = det i 1914 i Sorø udgivne + en Tilføjelse].
1920. Svensk Trolddom. Træk fra det sidste Femaars Udgiverarbejde og Granskning [D. St. 1920, 175—184.]
1920. Ti Aars finsk Folkesangsforskning [Edda XIII, 141—158].
1921. Danmarks Trylleformler. II. Efterhøst og Lønformler [142 Sider], Kbhvn. [NB. Danmarks Trylleformler. III. Efterhøst 2; utrykte Samlinger i Dansk Folkemindesamling, Kongelige Bibliotek, Kbhvn.].
1922. Trylleord, fremmede og danske [= Danmarks Folkeminder Nr. 25; VIII + 132 Sider], Kbhvn.
1922. De danske Besværgelser mod Vrid og Blod. Tolkning og Forhistorie [Disputats. — Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Historisk-filologiske Meddelelser, VI, 3], Kbhvn.
1923. Cyprianus. Hans Bog og hans Bøn. 1. De gamle Mestre. 2. Cyprianus' Bog. 3. Cyprianus' Bøn. 4. Den danske Cyprianus. 5. Cyprianus' Ugærninger. Tillæg [D. St. 1923, 1—21. 95—96].

1923. Der Segen von dem Hirsche auf der Weide [Hessische Blätter für Volkskunde XXII, 64—67].
1923. En sjællandsk Mane- og Signebog [= Aarbog for Historisk Samfund for Københavns Amt 1923, 15—30].
1923. Om Galdersange. [Anm. af] Ivar Lindquist: Galdrar. Göteborg 1923 (IV + 193 Sider) [D. St. 1923, 183—186].
1924. Danske og Finners Møde gennem Tiderne [= Danmarks-posten, Nr. 7, Juli 1924, 142—145].
1924. *Gregorius, Kylvömies. Legenda ja Loitsu*. [Gregorius, Sædemanden. Legende og Trylleformel. *Kalevalaseuran vuosikirja* 4, 83—92. Kalevala-Selskabets Aarbog 4, 83—92; cf. Da signed Krist —, 3. 452 (Anm. 3 til § 57)], Porvoo — Borgå.
1925. Et Omkvæd [Omkvædet i Danmarks gamle Folkeviser Nr. 531; D. St. 1925, 182—183].
1926. Namenversteck in zwei alten Segensformeln. 1. Die sieben Schwestern. 2. Züricher Hausseggen [Hessische Blätter für Volkskunde XXIV, 38—43].
1926. The Spark in the Water. An early Christian legend—a finnish magic song [F. F. Communications Nr. 65, S. 1—19], Helsinki —Helsingfors.
1927. Da signed Krist —. Tolkning af det religiøse Indhold i Danmarks Signelser og Besværgelser [492 Sider], Kbhvn.
1927. »Tumbo« mit dem Kinde [Hessische Blätter für Volkskunde XXVI, 1—9].
1927. Beiträge zur Segenforschung. 1. Westliche Spuren des Lilithoder Gello-Segens. 2. Der Woden-Auftritt im altenglischen 'Nigon wyrta galdor'. 3. Die Mahnung an die Vorzeit [Zeitschrift des Vereins für Volkskunde in Berlin Jg. 1927, 1—9].
- 1927-38. [Følgende Artikler til Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens]:

Segen [Hovedartikel: Bd. 7, 1582—1620; desuden]

Abschwörung. Alp(druck)seggen. Augensegen. Ausfahrtseggen. Bienensegen. Blutseggen. Brandseggen. Christus (in Segen). Diebsseggen. Dreiblumensegen. Dreibrüderseggen. Dreiengelsegen. Dreifrauensegen. Engel in den Segen. Fallsuchtseggen. Feinde, Segen wider. Feuerseggen. Fieberseggen. Gebärsseggen. Gerichtsseggen. Gichtseggen. Glückselige (gute) Stunden. Heilige in den Segen. Heirat (Segen über). Herzgespann (Segen). Hiob in den Segen. Hundesegen. Jerusalem in den Segen. Jordanseggen. Judas Ischariot in den

- Segen. Kolikseggen. Krankheitsseggen. Kräuterseggen. Kugelseggen. Landwirtschaftliche Seggen. Laurentiusseggen. Liebesseggen. Maria in den Seggen. Mäuseseggen. Merseburger Sprüche. Mond in den Seggen. Mordseggen. Petrusseggen. Pferdeseegen. Rose, Seggen wider die. Rotlauf, Seggen wider. rückwärts (in Seggensprüchen). Schadenzaubersprüche. Schlangenseegen. Schlucksen (Seggen). Schwinden (Schwindsucht, Schwund), Seggen. Streit und verwandte Motive in den Seggen. Sünder in den Seggen. Teufel in den Seggen. Trierer Seggen. Tritt (Seggen wider). Tumbo (Seggen). ungerichter Mann (Seggen). Verbannung. Verfangen (Seggen). Verhexung (Seggen). Verrenkungsseggen. Waffenseegen. Warzensseggen. Wetterseggen. Wolfseggen. Wünschelrute (Seggen) Wurmseggen. Zahnseggen.
1928. Hammerens Lyde — Jærnets Last (Til Skáldskaparmál, Kap. 33 [Festskrift til Finnur Jónsson, 294—8], Kbhvn.
1928. Lemminkäinenens Fjender [Festskrift til Rektor J. Qvigstad, 188—192], Tromsø.
1928. Gamle danske Folkebønner [Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning Nr. 149; 61 Sider].
1928. Folkevisen om »Jesu Liv« [vedr. DgF 534; D. St. 1928, 163—6].
1929. Oskar Ebermann † [Zeitschrift für Volkskunde, 1929, 123—124].
1929. Tre sære Helgener [D. St. 1929, 86—87].
1929. *Herba gratià plena*. Die Legenden der älteren Segensprüche über den göttlichen Ursprung der Heils- und Zauberkräuter [F. F. Communications, Nr. 82, 1—30], Helsinki — Helsingfors.
1929. Fluchtabel und Wetterseggen [F. F. Communications, Nr. 86, 1—16], Helsinki — Helsingfors.
1930. Odin paa Træet [Acta Philologica Scandinavica IV, 273—286], Kbhvn.
1930. Sankt Sveder [D. St. 1930, 95].
1930. Gamle Dragedukker i Danmark [D. St. 1930, 63—69].
1930. Mere om Dragedukker [D. St. 1930, 186—187].
1930. Zu den Jordanseggen. I. Das Anschwellen des Stromes. II. Jerusalem und Jordan (Milstätter Seggen) [Zeitschrift des Vereins für Volkskunde. Neue Folge I, 269—274].
1930. *Suomen ja Tanskan suhteet entisaikona*. [Finlands og Danmarks Forbindelser før i Tiden = *Valvoja-aika* »Opvækkeren«, Maanedsskrift 1930, 125—132], Helsinki—Helsingfors.
1931. *Loitsujen Jordani*. Kalevalaseuran vuosijuhlassa 28. 2. 1930

- pidetty esitelmä* [Trylleformlernes Jordan. Foredrag holdt 28. 2. 1930 ved Kalevalaselskabets Aarsfest = *Kalevalaseuran vuosikirja* 11, 169—178. Kalevalaselskabets Aarskrift 11, 169—178], Porvoo — Borgå.
1932. Gamle Tidens Finland. Skildringer fra Finlands Historie indtil 1809 [213 Sider], Kbhvn.
1932. Runetrolddom. [Anm. af:] Hans Brix, Systematiske Beregninger i de danske Runeindskrifter, Kbhvn. 1932, Gyldendal. (Tidligere sammes Studier i nordisk Runemagi, 1928, og Nye Studier i nordisk Runemagi, 1930). [D. St. 1932, 178—181].
1932. Folkebøn og Perlebaand. [D. St. 1932, 181—183].
1932. Merseburg und Hauggrän (Mit einer Tafel) [= Hessische Blätter für Volkskunde XXXII, 100—102].
1933. Fra den dansk-finske Hylde. I. Gammel dansk Digting paa finsk Tunge. II. Gamle Finnedigte som taler om Danmark. III. Gamle danske Viser som taler om Finland. [D. St. 1933, 49—64].
1934. Eja mit Hjærte —. [D. St. 1934, 43—69].
1934. Eddica og Magica. I. Til Runebudskabet i Atlamál. II. Om Jeget i »*Ljóðatal*« og om det attende Ljóð. 3. En formodet hedensk Trylleformel fra Småland [Acta Philologica Scandinavica IX, 161—176].
1935. Trylleformler [Nordisk Kultur, XIX, 77—94. Folketro], Kbhvn., Oslo, Stockholm.
1935. To Mødre (Kalevala: »Historien om en Moder«) [D. St. 1935, 1—7].
1935. Nogle danske Gadeviser om Finland 1714—16 [Svenska Litteratursällskapet Historiska och Litteraturhistoriska Studier 11, 1—20], Helsinki — Helsingfors.
1936. »Englevist« (til DgF 89). [D. St. 1936, 27—34].
1936. *Gondols ondu* [Acta Philologica Scandinavica X, 199—207].
1936. Rasmus Rasks Faders Cyprianus med Indledning og Noter [Fynsk Hjemstavn 1936, 33—47].
1936. Über Alter und Ursprung der Begegnungssegen [= Hessische Blätter für Volkskunde 35, 49—58].
1937. To Signelser. 1. Jesus under Espen. 2. Hjernen [D. St. 1937, 74—81].
1938. Merseburg und Lindisfarne [om Udtrykket »som han vel kunde«; Volkskundliche Ernte Hugo Hepding dargebracht am 7. IX. 1938 von seinen Freunden, 180—183 = Giessener Beiträge zur deutschen Philologie 60, 180—183].

1938. Die ältesten Segen über Christi Taufe und Christi Tod in religionsgeschichtlichem Lichte [Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Historisk-filologiske Meddelelser XXV, 1; 303 Sider], Kbhvn.

Utrykt.

- Ingemann som national Digter. Foredrag holdt i Sottrup 10. 2. 1929. [52 maskinskrevne Oktavsider; populært, paa Basis af udstrakte »Sorana«-Studier].
- Om Merseburgerformlerne som Galder [48 maskinskrevne Oktavsider].
- Til Apoc. 22, 20 [14 maskinskrevne Oktavsider].
- Disse Arbejder beror i Dansk Folkemindesamling, Det Kongelige Bibliotek, Kbhvn, ligesom ogsaa en Del af hans Samlinger, af hvilke langt den vigtigste er:
- Danmarks Trylleformler III. Efterhøst 2 [et Par Hundrede Sider].
-
-